

Gelukzoekers

Geluk. Wie precies weet wat het is, mag het zeggen.

Gezondheid, zal men snel geneigd zijn te zeggen en dat lijkt in elk geval een goed begin. De vraag is echter of degene die gezond en wel in armoede vervalt en/of zijn gezin verliest, die gezondheid nu als "geluk" zal zien. De hoofdprijs in de Staatsloterij winnen, zal een ander naar voren brengen. Gelet op de kans daarop kan eveneens van geluk worden gesproken, maar bekend zijn ook de verhalen van prijswinnaars die hun geld er in korte tijd doorheen jagen en zich al doende nog vervreemd hebben van familie en kennissen ook.

Hoe ongrijpbaar "geluk" dus ook is, we jagen het allemaal na. Het is daarom vreemd dat het woord "gelukzoeker" zo'n negatieve klank heeft. Dat is in elk geval in het rechtsbedrijf het geval. Wie als vreemdeling in Nederland wil wonen en werken, moet juist niet als een gelukzoeker worden gezien. De gedachte is dat dat is weggelegd voor de vreemdeling die in het buitenland moet vrezen voor zijn leven, maar niet voor de vreemdeling voor wie het in zijn eigen land welhaast onmogelijk is om op enigerlei manier enigszins behoorlijk aan de kost te komen en die zo ondernemend is huis en haard te verlaten en naar Nederland af te reizen om het daar te proberen. Voor deze gelukzoeker is in Nederland geen plaats en op hem wordt zelfs met enig dedain neergekeken. In het arbeidsrecht wordt met de "gelukzoeker" de werknemer bedoeld die aan de kantonrechter vraagt de arbeidsovereenkomst te ontbinden en aan hem daarbij een ontslagvergoeding ten laste van de werkgever toe te kennen, zonder dat daarvoor een uit de arbeidsverhouding zelf voortvloeiende noodzaak bestaat, bijvoorbeeld vlak vóór het verkrijgen van een andere baan. Aan deze gelukzoeker kan worden tegengeworpen dat de ontslagvergoeding in elk geval voor hem of haar niet bedoeld is. Toch zal elke arbeidsrechtadvocaat uit eigen praktijk meerdere gevallen kunnen noemen, waarin een werknemer probeert een ontslagvergoeding te verkrijgen terwijl een andere baan reeds op hem wacht. Al zal het merendeel vermoedelijk wel gaan om gevallen waarin die werknemer de tegenpartij en niet de eigen cliënt was. Dat spreekt!

De regering heeft plannen ontworpen voor wijziging van het ontslagrecht. Het gaat het bestek van dit artikel te buiten om deze hier uitgebreid te beschrijven en er valt nog veel meer over te zeggen, maar kern van de plannen is dat aan de werknemer wiens arbeidsovereenkomst door de werkgever wordt opgezegd (ontbinding door de kantonrechter is in die plannen niet meer aan de orde), als regel steeds een ontslagvergoeding

toekomt op basis van de regel "een maandsalaris per dienstjaar". Van die regel kan naar boven en naar onder toe worden afgeweken, aldus dat geen vergoeding verschuldigd is als ernstig verwijtbaar gedrag van de werknemer tot de opzegging heeft geleid en dat de dubbele vergoeding verschuldigd is bij ernstig verwijtbaar gedrag van de werkgever.

Het uitgangspunt dat bij beëindiging van de arbeidsovereenkomst door de werkgever steeds een vergoeding past, zal naar mijn mening de arbeidsverhoudingen in Nederland snel verzieken. Een calculerende werknemer die een andere baan kan krijgen, zal immers snel geneigd zijn om niet zelf zijn arbeidsovereenkomst op te zeggen, maar om zijn werkgever ertoe te bewegen de arbeidsovereenkomst met de werknemer op te zeggen. Wie een beetje handig aan het dwarsliggen gaat, zal de werkgever al snel duidelijk maken dat het tijd is voor een opzegging door de werkgever met bijbehorende ontslagvergoeding. Tegenstribbelen door de werkgever heeft weinig zin: het verlengt alleen de periode van het dwarsliggen en de werkgever ontkomt er nauwelijks mee aan de verplichting tot betaling van een ontslagvergoeding. Alleen de werknemer die wel erg onhandig opereert en daarmee ernstig verwijtbaar handelt, zal uiteindelijk na (nu wel) een procedure bij de kantonrechter geen ontslagvergoeding krijgen.

In de regeringsplannen wordt de corrigerende hand van de kantonrechter die (hoe imperfect wellicht soms ook) op dit punt momenteel wel bestaat, node gemist. Chicaneus gedrag van berekenende werknemers is wat de werkgever te wachten staat als de regeringsplannen ongewijzigd doorgaan. Het is net als met het Monopolyspel: iedere werknemer zal langs start willen en tweehonderd gulden* willen ontvangen.

mr. J.P.M. (Joop) van Zijl,
advocaat te Tilburg.

* Aan deze aanduiding kan de leeftijd van de auteur enigszins worden afgeleid. Inflatoire ontwikkelingen en de overgang van gulden naar euro zullen er inmiddels toe hebben geleid dat bij het passeren van "start" een hoger bedrag in euro's wordt uitbetaald.

Meer weten? Volg de Vedaa-cursus
'Actualiteiten Arbeidsrecht en Sociale Zekerheid' op 25 oktober
Zwolle of 17 december Nieuwegein www.vedaa.nl